

Riska profilakses un novēršanas plāns

1. RISKA PROFILAKSES UN NOVĒRŠANAS KOPĪGAIS IETVARŠ.

1.1. Vispārīgi jautājumi

Eiropas Kristīgā Akadēmija atzīst, ka Riska profilakses un novēršanas plāns (turpmāk RPNP) ir daļa no labas pārvaldības prakses un Plāns tiek īstenots visos augstskolas pārvaldības līmeņos.

ĒKRA RPNP veido organizatorisko struktūru risku identifikācijai, novēršanas īstenošanai, monitoringam un darba kvalitātes pastāvīgai uzlabošanai. Divi galvenie RPNP ietvara elementi ir riska vadības politika, kas nosaka riska vadības mandātu un iespēju to kontrolēt, un RPNP detalizēti apraksta procedūru, kā šo procesu īstenot augstskolā.

LĒKRA RPNP ietvars ir izveidots, lai atrisinātu trīs galvenos uzdevumus:

1. Lai nodrošinātu RPNP prakses saskaņotību visos augstskolas darba līmeņos un virzienos,
2. Lai nodrošinātu, ka visi riski augstskolas darbā tiek savlaicīgi identificēti un atbilstoši pārvaldīti, un par tiem ir informēta augstskolas vadība,
3. No ĒKRA kā juridiskas personas tiek prasīts, lai tā rīkojas racionāli, pamatoti un praktiski, apzinoties un novēršot veselības riskus un negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi.

1.2. Kas ir risks?

Starptautiskais RPNP standarts AS/NZS ISO 31000:2018 risku definē kā “nedrošības ietekmi uz mērķiem”. Šī definīcija raksturo risku kā rezultāta apdraudējumu. Šis apdraudējums var izpausties gan kā kaitējums, gan arī kā iespēja, un RPNP var detalizēti paskaidrot, kā augstskola nodrošinās pret kaitējuma negatīvajām sekām un kā tiek nodrošināta radušos iespēju izmantošana.

1.3. Kāpēc ir nepieciešams RPNP?

Saskaņā ar ISO 31000 RPNP ir “koordinēta rīcība, kas tiek virzīta, lai kontrolētu organizācijas attieksmi pret risku”. Tas ir sistemātisks un nepārtraukts process un aptver riska identificēšanas, novērtēšanas, rīcības līmeni. Runa nav tikai par riska samazināšanu, bet par riska novērtēšanu, lai varētu izlīdzsvarot risku un mērus tā novēršanai.

Labam RPNP ir:

1. Jāuzlabo veiktspēja, lai tiktu sasniegti augstskolas mērķi,
2. Jāsamazina nevēlamu “pārsteigumu” un negatīvas publicitātes iespējamība,
3. Jāpalīdz augstskolai maksimāli izmantot radušās iespējas,
4. Jāsniedz informācija par to, kā notiek lēmumu pieņemšana augstskolā,
5. Jānodrošina pamats efektīvai resursu pārvaldei un piesaistei,

6. Jāpalīdz augstskolai ievērot labas pārvaldības prasības,
7. Jāvairo Starptautiskās atbalsta padomes uzticība augstskolai.

1.4. Mērķi

Lai īstenotu augstskolas stratēģiskos un taktiskos uzdevumus, EKrA RPNP mērķis ir nodrošināt visu pārvaldības, atbalsta un spēcīnāšanas līmeņu kopējo ietvaru:

1. Reālu un nozīmīgu augstskolas darbības risku un to iespaida apzināšana un izpratne,
2. Demonstrēt adekvātu un savlaicīgu lēmumu pieņemšanu,
3. Demonstrēt operatīvu rīcību,
4. Īstenot inovācijas, uzņemoties aprēķinātus riskus, lai tādējādi izmantotu iespējas un sasniegtu augstu kvalitāti darbā,
5. Nodrošināt, ka informācija par riskiem un to vadību tiek atbilstoši komunicēta.

1.5. Riska profilakses un novēršanas politika.

EKrA ir pieņēmusi savu Riska profilakses un novēršanas plānu. Augstskolas vadība ir atbildīga par šī plāna īstenošanu, un RPNP pienākumus nosaka Senāts, vadība un darbinieki.

1.6. Riska profilakses un novēršanas plāns.

Plāns precīzi nosaka metodi, īstenošanas komponentus un resursus, kas tiek izmantoti riska profilaksē un novēršanā. Detalizēti tiek aprakstīta procedūra, praktiski veicamie darbi, atbildība, secība un termiņi, kas palīdz augstskolas darbiniekiem īstenot riska profilaksi un savlaicīgu novēršanu. Šajā Plānā tiek aplūkotas vadlīnijas un procedūras apraksti, kas sniedz papildus informāciju par specifiskiem riskiem un tiem paredzētajiem īpašajiem instrumentiem.

2. RISKĀ PROFILAKSES UN NOVĒRŠANAS PROCESS

2.1. Kā risku iespējams pārvaldīt?

Ikvienu lēmumu pieņemšanas pamatā ir tas, ka augstskolas darbinieki apzinās dažādus augstskolas darbības jomu riskus. Sistēmiska pieeja risku identificēšanai ir būtiska to pārvaldībai.

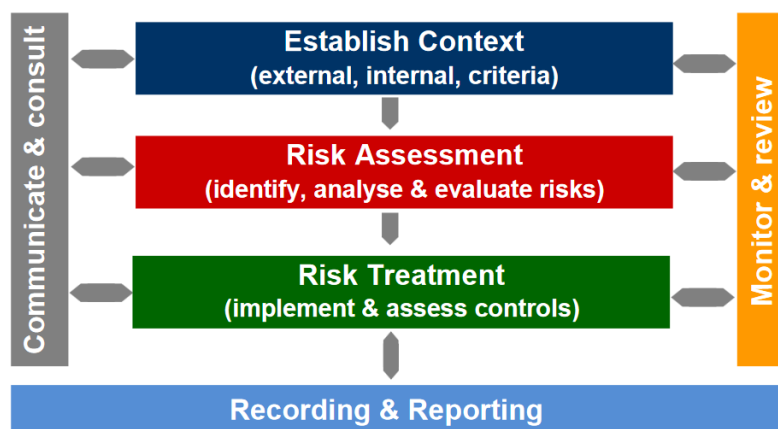
RPNP ir vadības neatņemama atbildība. No visiem darbiniekiem tiek prasīta RPNP galveno jēdzienu un prakses izpratne, lai viņi var īstenot RPNP principus savas atbildības jomā. Darbinieki, kas labi pazīst sava darba jomu, ir vislabāk informēti par tās riskiem un viņi var ieteikt piemērotus risinājumus šo risku kontrolēšanai.

2.2. Pārskats.

Riska vadības integrēšana augstskolā ir dinamisks process, kas regulāri tiek atjaunots. Tas ir jāaskaņo ar augstskolas vajadzībām un iekšējo kultūru. RPNP ir daļa no augstskolas misijas, stratēģijas, pārvaldības, kvalitātes kontroles, mērķiem un praktiskās darbības.

EKrA RPN process saskan ar AS/NZS ISO 31000:21018. Riska profilakses un novēršanas procesā ir sešas galvenās stadijas:

1. Komunikācija un konsultācijas – ar iekšējiem un ārējiem ieinteresētajiem partneriem,
2. Konteksta noteikšana – mērogs, robežas un kritēriji,
3. Riska novērtēšana – riska identificēšana, analīze un novērtējums,
4. Ietekme uz risku – reaģēšanai izvēlēto instrumentu novērtēšana,
5. Monitorings un pārskats – riska analīze un ietekmes audits,
6. Fiksēšana un ziņojums – efektīva pārvaldība.

2.3. Riska vadības līmeņi.

EKrA ir noteikusi trīs riska līmeņus atbilstoši riska profilakses un novēršanas stratēģijai:

Augsts	Nepieciešama tūlītēja rīcība, jo riskam piemīt potenciāls postoši ietekmēt augstskolas darbu.
Vidējs	Nepieciešama iejaukšanās pēc ierastās kārtības vai saskaņā ar specifisku procedūru.
Zems	Turpināt monitorēt un atkārtoti novērtēt riska pakāpi, un, ja iespējams, iejaukties ar ierastās kārtības procedūru.

Lēmumi ir jāpieņem, vadoties no plašāka konteksta un ņemot vērā reālās un paredzamās sekas uz iekšējiem vai ārējiem partneriem. Šīs procedūras produkts ir prioritāro risku novērtēšanas tabula turpmākai rīcībai.

3. RISKĀ PROFILAKSES UN NOVĒRŠANAS PLĀNS

3.1. Riska vadības atbildība

Senāts un rektora pilnvarota grupa. Senāts ir atbildīgs par riska profilakses un novēršanas politikas plāna apstiprināšanu, īstenošanu un augstskolas darbinieku iesaistīšanos riska vadībā.

Augstskolas rektora pilnvarotā grupa atbild par vajadzīgajiem resursiem un procesiem, kas ir riska novēršanas plāna rīcībā. Šajā grupā ietilpst rektors, studiju programmu vadītāji, studiju daļas vadītāja un studējošo pārstāvji.

3.2. Riska profilakses un novēršanas plāna īstenošanas ziņojums.

Riska vadības koordinators uzdevums ir semestra ziņojuma sagatavošana, kas tiek iesniegts Senātam un Starptautiskajai Atbalsta Padomei. Ziņojums satur:

1. Riska vadības pasākumi iepriekšējā semestrī,
2. Nozīmīgākie incidenti iepriekšējā semestrī,
3. Riska izplatības karte (*heat map*), kas parāda riska izplatību,
4. Augstas pakāpes riski visai augstskolai un pasākumi, kas paredzēti to novēršanai,
5. Intervence riska izplatības progresā,
6. Citi jautājumi, kas var būt nozīmīgi riska sakarā.

Riska kategorija	Adresāts	Reģistrācija	Riska apraksts un prasības pret kontroli
Augsts	Senāts un rektors	Obligāti tiek reģistrēts RPNP un semestra darba plānā.	Riska izaicinājums tiek regulāri kontrolēts semestra gaitā.
Vidējs	Studiju programmu vadītāji	Obligāti tiek reģistrēts RPNP un semestra darba plānā.	Riska izaicinājums tiek atkārtoti kontrolēts vienu gadu (divus semestrus).
Zems	Darbinieki	Obligāti tiek reģistrēts semestra darba plānā	Kontrole netiek prasīta.

4. RISKA SITUĀCIJAS ATKĀRTOŠANĀS BIEŽUMS

Kārtas nr.	Atkārtošanās biežuma indekss	Apraksts	Biežums
1	Reti	Var notikt tikai ārkārtas gadījumā un / vai ir bijis pagātnē.	Var notikt katrus 5 gadus vai biežāk.
2	Maz iespējams	Var notikt pie dažiem apstākļiem. Pagātnē nav konstatēts.	Var notikt katrus 1-5 gadus.
3	Iespējams	Var dažreiz notikt. Pagātnē ir bijušas dažas pazīmes vai incidenti.	Var notikt katru gadu.
4	Ticams	Visdrīzāk notiks. Dažreiz pagātnē ir bijis.	Var notikt 3-12 mēnešu laikā.
5	Gandrīz noteikti	Var notikt normālos apstākļos. Pagātnē tas ir bijis bieži.	Visdrīzāk var notikt 3 mēnešu laikā veicamā uzdevuma periodā.

5. IETEKMES NOVĒRTĒŠANA

Riska līmenis	Riska joma un iespajds							
	Finanses	Akadēmis kais darbs	Reputācija	Veiktspēja	Cilvēki	Saderība un saistības	Veselība, drošība un vide	Stratēģija
Katastro fāls	>10% operatīvo līdzekļu samazinājums.	Nespēja akreditēt vairākas studiju programmas, nespēja veikt akadēmiskos uzdevumus (eksāmeni, pētnieciskie projekti).	Ilgstoša negatīva publicitāte, kas noved pie līdzekļu, studentu un darbinieku zaudēšanas.	Kritiskās infrastruktūras zaudēšana vairākas nedēļas, IT komunikāciju pārrāvums vairākas dienas.	Jau 2 gadus kavējas administrācijas un mācībspēku piesaiste, kas postoši ietekmē akadēmisko u.c. veikspēju. Sistemātiskas kļūdas, kas traucē sadarbību ar partneriem un student piesaisti.	Nozīmīgu līgumsaistību pārtraukšana, ko izraisījuši augstskolas Statūtu pārkāpumi.	Neizbēgama, ilgstošs kaitējums videi.	Lielākā daļa augstskolas mērķu nav īstenojami; nepieciešama pilnīga akadēmisko un finanšu plānu revīzija.
Liels	>5-10% operatīvo līdzekļu samazinājums.	Nespēja akreditēt vienu studiju programmu, nespēja veikt lokālos akadēmiskos uzdevumus (eksāmeni, pētnieciskie projekti).	Nozīmīga negatīva publicitāte var novest pie līdzekļu, studentu un darbinieku zaudēšanas.	Kritiskās infrastruktūras zaudēšana 1-2 nedēļas; IT komunikāciju pārrāvums 1-2 dienas.	1-2 gadus kavējas administrācijas un mācībspēku piesaiste, kas postoši ietekmē akadēmisko un citu veikspēju. Sistemātiskas kļūdas, kas traucē sadarbību ar partneriem un	Nozīmīgu līguma attiecību pārtraukšana, Statūtu un likumdošanas pretruna, kas izraisa nespēju izpildīt augstskolas uzdevumus	Postoša ietekme uz vidi, kas izraisa pilsētas iejaukšanos, soda sankciju piemērošana.	Vairāki nozīmīgi augstskolas mērķi vairs nav īstenojami.

					student piesaisti. Nevālama darbinieku rotācija. Morāles pārkāpumi ats. gadījumos.			
Vidējs	>1-5% operatīvo līdzekļu samazinājums	Vienas studiju programmas akreditācijas zaudēšana un akadēmisko funkciju pārrāvums tajā.	Negatīva publicitāte, kuras novēršanai nepieciešama vadības iejaukšanās.	Kritiskās infrastruktūras nepieciešamība 3-5 dienas, IT pakalpojumu nepieciešamība 1-2 dienas, nespēja nodrošināt mācības 2-3 dienas.	Kavējas 1-2 mācībaspēku piesaiste vakancēs 1 semestri; morāles pārkāpumi, kas traucē augstskolas darbu.	Nozīmīgu līguma attiecību pārtraukšana, kas izraisa nespēju izpildīt augstskolas uzdevumus un ir nepieciešama vadības iejaukšanās.	Nenožīmīgi vides postījumi, kurus iespējams novērst sarunu ceļā.	Dažas augstskolas funkcijas ir apgrūtinātas.
Neliels	Vienreizējs nebūtisks finansiāls zaudējums.	Nebūtisks kavējums vai iztrūkums, ko iespējams novērst ierastā procedūrā.	Nebūtiska negatīva publicitāte – atsevišķs gadījums, kas prasa minimālu augstskolas iejaukšanos.	Kritiskās infrastruktūras nepieciešamība 1-2 dienas; IT pakalpojumu nepieciešamība līdz 1 dienai; nespēja nodrošināt mācības 1 dienu, kas neiespaido ilgtermiņā.	Kavējas mācībaspēka piesaistīšana vakancē 2 mēnešus; morāles pārkāpumi neietekmē mācību procesu.	Nenožīmīgi un neregulāri personāla konflikti, kurus iespējams novērst ar nelielu vadības iesaisti; speciāla konsultācija no malas nav nepieciešama.	Kaitējums veselībai bez medicīniskās iesaistīšanas.	Resursu pārkārtošana nodrošināšana augstskolas mērķu sasniegšanai.
Nenožīmīgs	Nenožīmīgs finansiāls kavējums, kuru	Neliels kavējums akadēmiskajā darbībā,	Neitrāla publicitāte vai mediju interese,	Kritiskās infrastruktūras nepieciešamība 1	Vadības jautājumu iespējams nokārtot	Nenožīmīgs profesionālā standarta	Nenožīmīgs kaitējums veselībai, kuru var	Neliels iespaids uz augstskolas mērķu

	iespējams novērst ierastā procedūrā .	kuru iespējams novērst ierastā kārtībā.	kas neatstāj negatīvu iespaidu	dienu; IT pakalpojumu pārrāvums 3 stundas, kas neatstāj nozīmīgu ietekmi uz augstskolas darbu.	ar minimāliem vadības resursiem; darbinieku rotācija nenozīmīgās pozīcijās.	pārkāpums.	novērst saviem spēkiem, ilgtermiņā nav drošības risku.	sasniegšanu – vai arī tāda nav.
--	---------------------------------------	---	--------------------------------	--	---	------------	--	---------------------------------

6. KONTROLES EFEKTIVITĀTES RĀDĪTĀJI

Rādītājs	Efektivitāte	Apraksts
1	Neefektīvi	Kontroles mehānisms risku neietekmē vai arī tas nav identificējams, bet, ja ir – tad tas nav izmantots.
2	Nepietiekoši efektīvi	Kontroles mehānisms ir, bet tas nav pietiekoši efektīvs, lai radītu pozitīvas pārmaiņas, tāpēc tas ir jāuzlabo vai jākomunicē efektīvāk.
3	Pietiekoši efektīvi	Kontroles mehānisms vai mehānismi ir lielākoties efektīvi un iedarbīgi, bet tos varētu komunicēt labāk, arī monitoringu var uzlabot.
4	Ļoti efektīvi	Kontroles mehānisms vai mehānismi ir droši, adekvāti un efektīvi. Process tiek pilnībā dokumentēts un ir labi komunicēts.